MONITORIZAREA COPIILOR ÎN SITUAȚIE VULNERABILĂ
MONITORING OF CHILDREN IN A VULNERABLE SITUATIONS

Cristina COROBAN, lect.univ., Universitatea de Stat din Moldova
ORCID ID: 0000-0001-8040-0909

***Rezumat**: Monitorizarea este un proces de colectare a informațiilor despre toate aspectele care implica procesul monitorizat. A monitoriza înseamnă a verifica modul în care evoluează situația după o intervenție asistențială printr-un proces de observație sistematică și intenționată. In procesul de monitorizare a copiilor in situatie vulnerabila, se aplica un șir de a instrumente de monitorizarea, care au fost dezvoltate prin proiectul De la Vulnerabilitate la Incluziune, susținut financiar de Fundația pentru copii Pestalozzi din Elveția și implementat in perioada, Ianuarie 2020 – Decembrie 2022.*
***Cuvinte-cheie:** monitorizare, indicatori de monitorizare, copii în situație vulnerabilă, managementului de caz, date cantitative, date calitative.*

***Abstract**: Monitoring is a process of collecting information about all aspects of a process. To monitor means to check how the situation evolves after an intervention through a process of systematic and intentional observation. In the process of monitoring children in a vulnerable situation are applied a series of monitoring tools, which were developed through the "From Vulnerability to Inclusion project", implemented by NGO PRODOCS, with the financial support of Pestalozzi Children's Foundation from Switzerland, implemented in January, 2020 - December, 2022 period.*
***Keywords:** monitoring, monitoring indicators, children in a vulnerable situation, case management, quantitative data, qualitative data.*

Teoria și practica asistenţei sociale se află în faţa unor provocări şi schimbări majore, determinate de razboiu din preajmă, criza economică dar şi de evoluţia în sine a societăţii și a sistemului de asistenţă socială, In acest context, este foarte important de accentuat și de validat importanța procesului de monitorizare. Conceptul de monitorizare reprezintă observarea și înregistrarea sistematică a activităților care au loc într-un anumit context cu referire la un anumit proces. Monitorizarea este un proces de colectare a informațiilor despre toate aspectele care implică procesul monitorizat. A monitoriza înseamnă a verifica modul în care evoluează situația după o intervenție asistențială printr-un proces de observație sistematică și intenționată. Monitorizarea este un proces de durată şi presupune colectarea de rutină a informaţiilor referitoare la toate aspectele situației monitorizate.

Măsurarea impactului și calității intervenției poate fi realizată complet prin aplicarea integral a procedurii de monitorizare. Monitorizarea serviciilor sociale este un concept relativ recent și încă insuficient explorat pe toate domeniile de intervenție. Aplicarea monitorizării oferă dovezi clare cu referire la nucleul protecției sociale, impactul asistenței oferite și extinderea intervențiilor care dau rezultate, contribuind la o perspectivă eficientă de consolidare a raportului privind satisfacția beneficiarului și calitatea serviciului.

Legislația națională care face referire la aspectele privind monitorizarea în asistență socială se regăsesc în Legea nr. 123/2010 cu privire la serviciile sociale, art. 23; Legea nr. 140/2013 privind protecţia specială a copiilor aflaţi în situaţie de risc şi a copiilor separaţi de părinţi, art.9; și Hotărîrea Guvernului nr. 591/2017 pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea şi funcţionarea Serviciului social Centrul de plasament pentru copiii separați de părinți și a Standardelor minime de calitate.

În conformitate cu Legea nr.123/2010 cu privire la serviciile sociale, art. 23, monitorizarea este un proces de colectare continuă şi sistematizată a informației în baza unor indicatori specifici, prin care se analizează dinamica progreselor privind realizarea activităților și atingerea obiectivelor serviciilor sociale [1].

Monitorizarea se axează pe realizarea următoarelor principia [2]:

- aplicarea prevederilor legale referitoare la serviciile sociale;
- respectarea standardelor de calitate;
- îndrumarea şi coordonarea metodologică la toate nivelurile;
- asigurarea respectării drepturilor sociale ale beneficiarului

Pentru validarea procesului de monitorizare, se utilizează următoarele obiective:

- adaptarea la schimbările apărute în mediu;
- determinarea problemelor/nevoilor;
- limitarea erorilor;
- conducerea activităţilor complexe;
- minimizarea costurilor.

Procesul de monitorizare, presupune că asistentul social împreună cu beneficiarul să evalueze în mod continuu succesul acţiunilor, pentru a urmări nivelul la care au fost atinse obiectivele. Profesionistul este responsabil pentru evidenţa cursului activităţii, măsurând validitatea, precizia şi eficienţa fiecărui pas în acordarea de asistență, pe măsură ce acest proces se desfăşoară. Acest lucru poate fi realizat cu ajutorul fişei de monitorizare care cuprinde date concrete despre succesele şi insuccesele înregistrate pe parcursul intervenţiei.

Procesul de monitorizarea implică activități consecvente pentru a atinge scopul setat și a oferi rezultate atit pe terme scurt cit și rezultate pe termen lung. In literature de specialitate, cercetătoarele britanice Maureen O'Flynn și Clare Moberly [3], susțin că un proces de monitorizare trebuie sa fie consecvent și să ia in calcul abordarile privind teoria schimbării dezvoltată în anii 1990, prin care se solicită articularea modului în care se va produce schimbarea într-un anumit context, clarificarea rolurile partenerilor în contribuția la schimbare și definirea și testarea ipotezelor critice. Firește la modul practic nu toți beneficiarii de servicii sociale își

asumă un rol activ în implementarea planului de asistență adresate lor și nu doresc să depună efortul minim stabilit pentru schimbare.

În procesul de monitorizare se colectează diferite tipuri de date, după cum urmează:

1) date cantitative care pot fi măsurate şi se colectează în baza fișei de monitorizare;

2) date calitative, cu referire la calităţi sau caracteristici, sub formă de informaţie descriptivă.

Procesul de colectare a datelor necesită o structurare, planificare şi organizare prealabilă, deoarece implică diferite surse şi metode de colectare, actori implicaţi, timp necesar pentru totalizare și, respectiv, integrarea datelor despre situația copilului reintegrat în raportul de monitorizare post plasament a situației copilului. Pentru colectarea datelor calitative este necesară organizarea vizitelor în teritoriu, intervievarea copilului și părinților/reprezentantului legal, cadrelor didactice, membrilor echipei multidisciplinare, altor membri ai comunității.

Monitorizarea copiilor în situație vulnerabilă se face apelind la indicatorii de bunastare ai coplului: în siguranță, sănătos (fizic. mintal, sexual emoțional și social), realizat, inclus, activ, respectat, ingrijit cu afecțiune, detalii în Figura 1.

Pentru colectarea informațiilor privind asigurarea bunăstării copilului, în majoritatea cazurilor, managerul de caz se informează din discuții cu copilul, părinții, specialiștii (în funcție de caz, cadrul didactic/dirigintele de clasă/educatorul, asistentul medical, medicul de familie, etc.), observări: dacă copilul se simte important, ascultat, tratat ca individualitate, exteriorul copilului, relațiile lui cu membrii familiei/îngrijitorii, alți copii, etc. [4].

Un exercițiu practic în acest sens a fost realizat de către Asociația PRODOCS, în contextul implementării proiectului De la Vulnerabilitate la Incluziune, susținut financiar de Fundația pentru copii Pestalozzi din Elveția și implementat în perioada, Ianuarie 2020 – Decembrie 2022. În acest sens, prin proiect a fost elaborat un instrument de monitorizare, care a fost pilotat in 6 raioane ale republicii: Anenii Noi, Calarași, Drochia, Hincești, Stefan Vodă și Telenești.

Pentru monitorizarea situației copiilor care sunt îngrijiți în serviciile de plasament sau care au ieșit din aceste servicii, prin proiectul anterior menționat a fost elaborat și pilotat un instrument de monitorizare care a fost pilotat timp de jumătate de an în cele 6 raioane partenere.

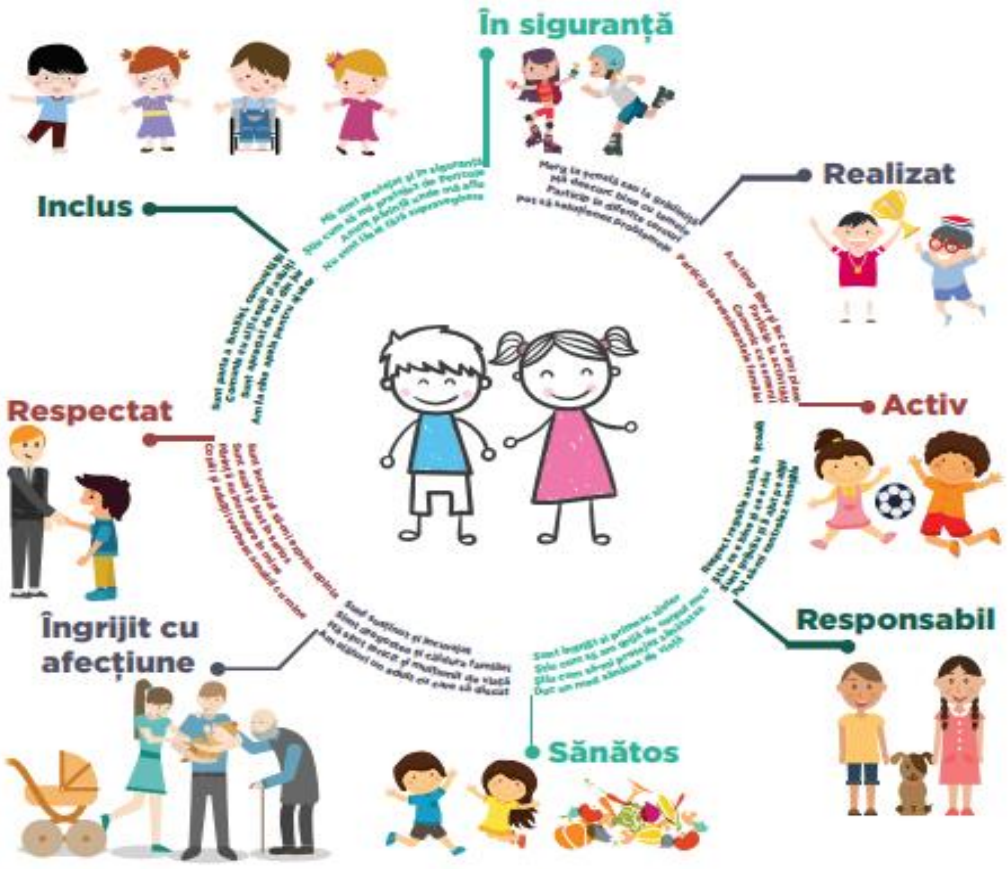

Fig. 1. Indicatori pentru evaluarea bunastării copillui

Ca urmare a monitorizării și evaluării dezvoltării și progreselor înregistrate de copii au fost îmbunătățite următoarele aspecte:

- starea psiho-emoțională a copiilor;
- s-a redus nivelul agresivității;
- comunicarea cu elevii;
- bunăstarea copilului, siguranța copilului, relațiile între copil și părinte;
- comunitatea școlară este receptivă la nevoile copilului;
- relaționarea între membrii familiei;
- reintegrarea copilului în familie;
- reușită școlară;
- s-a redus absenteismul școlar;
- comportamentul copilului;
- au fost întărite relațiile copilului cu specialiștii centrului;
- realizarea obiectivelor propuse în Planul individualizat;

- condițiile de trai și buna dispoziție;
- atitudinea părinților;
- relația copil-reprezentant legal;
- condițiile de trai, alimentație, îngrijire, afecțiune și sănătate.
- ca urmare a evaluării au fost ajustate condițiile de trai, copiii au odaie separată de a părinților, la fel, s-au îmbunătățit și relațiile copil-părinți, copiii își gestionează pozitiv emoțiile, sunt mai deschiși în a comunica cu semenii, ceea ce contribuie la starea de bine individuală și a comunității. Acum ei pot să ia decizii, să lucreze în echipă, să mențină relații sociale și interpersonale.
- a fost îmbunătățită stima de sine la copii, comunică mai siguri cu colegii de clasă.

Dintre impedimentele întâlnite în procesul de monitorizare a copiilor, specialiștii au menționat:

- lipsa colaborării din partea părinților;
- neînțelegere cu reprezentanții legali;
- colaborare insuficientă între membrii echipelor multidisciplinare;
- lipsa de receptivitate din partea familiei;
- lipsa unui transport creează dificultăți la deplasarea la domiciliul familie/copil;
- timiditatea copiilor;
- primarii nu se implică în procesul de monitorizare;
- autoritatea publică locală nu își asumă responsabilitățile față de protecția copiilor din localitatea lor;
- frica copiilor de a se întoarce în plasament;
- reprezentanții instituțiilor medicale nu doresc să colaboreze.

In concluzie, monitorizarea copilor in situație vulnerabila este clar asociată cu gradul de vulnerabilitatea și anamneza familială, care explică clar carențele la nivelul calităţii relaţiilor interumane și succesul intervenției asistențiale. În acest sens, procesul de monitorizarea implică, oferirea de feedback cu privire la progresul și/sau problemele identificate, către principalii factori de decizie, autorități și părtile vizate: guvern, donatori, implementatori și beneficiari. Un proces coerent de monitorizarea ne permite să validam dacă au fost corect setate obiectivele, dacă traseul ales este cel potrivit și dacă au fost implicate toate partile in egală masură. Perspectiva asistentială, susține dezvoltarea umană, îi ajută pe oameni accesează oportunități de ieșire din sărăcie și întrerupe transmiterea intergenerațională a sărăciei.

Referințe:

1. Legea 123/2010 cu privire la serviciile sociale, art. 9. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 03.09.2010, Nr. 155-158/541. Disponibil la: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=123161&lang=ro#
2. BULGARU, M., SALII, N. Asistența socială în contextul transformărilor din Republica Moldova, Chișinău, 2008.
3. O'FLYNN, M., SONDERSKOV, M (2015). Theory of Change: How to Navigate Towards Positive Social Change in Complex Settings. Faglight Fokus, 2015
4. Serviciul social de sprijin pentru familiile cu copii ghid de suport pentru aplicare practică, aprobat prin ordinul Ministrului Muncii, Protecției Sociale și Familiei nr.103 din 30.05.2016.